

Šikanovanie (iné názvy: **šikanácia**, **šikanéria**, **šikana**) je „spôsob správania, ktorý umožňuje (väčšinou v bezprostrednej komunikácii), fyzickým a psychickým týraním druhých získať nad nimi pocit prevahy, moci, určitej výhody“^[1]. Pre šikanovanie je typický nepomer síl medzi páchatelom a obeťou a častá **pasivita** a bezmocnosť obeť. Šikanované sú spravidla osoby slabšie, menej informované či akokoľvek výraznejšie odlišné.

Prostriedkom šikanovania môže byť **násilie**, ponižovanie, **urážky**, posmievanie, ale aj niečo menej nápadné ako napríklad **ignorovanie**, schválnosti alebo preťažovanie prácou. Pravidelné šikanovanie je nebezpečný sociálno patologický jav, pri ktorom je obmedzovaná **osobná sloboda** rozhodovania, je ponižovaná **ľudská dôstojnosť** a **česť**.

Podľa toho, v akej sociálnej skupine sa šikana deje, sa používajú tiež nasledujúce termíny:

- * **bullying** – šikana medzi mládežou
- * **bullying** označuje šikanovanie žiakov medzi sebou, a to najčastejšie bitkou, nadávkami, posmechom, ohováraním, hrozbami, okrádaním, vyobcovaním z kolektívu. Prvé príznaky šikany možno zaznamenať už na materských školách.
- * **Cyberbullying** **kyberšikanovanie** ktoré väčšinou prebieha prostredníctvom sociálnych sietí ako napríklad Facebook alebo Twitte

Základné príčiny a motívy šikanovania

Ďalším z motívov je túžba po **moci**, pranie ovládnuť druhého človeka. Tento motív je silný z určitého dôvodu, že keď ľudí ovládneme, dostaneme čo chceme, uspokojí to naše potreby, splní naše želania. Je to ale zložitejšie. Môže ísť aj o čisto mocenský motív, keď sa človek cíti dobre v prípade, že môže niekoho ovládať. Ďalším je motív **krutosti**. Ide o ľudí, ktorým pôsobí potešenie, že môžu druhému ubližovať, keď ho vidia **trpieť**. Psychoanalytici zistili, že niečo takéto sa nachádza vo väčšine ľudí a nie je ťažké to v nás prebudiť. Pri šikanovaní zohráva významnú úlohu aj zvedavosť. Niektorých ľudí zaujíma, ako sa bude druhý človek správať v **bolesti**, **strachu**, **ponížení**. Človek je v takejto situácii úplne obnažený a je možné odhaliť všetky jeho tajomstvá, pričom tie by sa z morálneho hľadiska mali rešpektovať. S spolu s metódou zvedavosti súvisí aj nuda a túžba po silnejších a vzrušujúcejších zážitkoch. Niektorých agresorov vedie k šikanovaniu jednoducho túžba zabávať sa a zažiť nejaké vzrušenie.

V našom CVČ PRIMA , nebudeme tolerovať žiadne prejavy šikanovania ani iné formy agresie a intolerancie!

Charakteristika šikanovania

1. Na účel Smernice č. 36/2018 sa šikanovaním rozumie :

- a) správanie člena, ktorého úmyslom je ublíženie, ohrozenie alebo zastrašovanie iného člena alebo
- b) úmyselný spravidla opakovaný útok voči členovi alebo skupine členov, ktorí sa z rôznych dôvodov nevedia alebo nemôžu účinne brániť.

2. Podstatou šikanovania je najmä :

- a) úmysel ublížiť druhému fyzicky alebo psychicky,
- b) agresia jedného člena alebo skupiny členov,
- c) prevaha agresora alebo skupiny agresorov nad obeťou.

3. Šikanovanie sa môže prejaviť :

Šikanovanie sa prejavuje v priamej podobe najmä fyzickými útokmi, urážaním, nadávkami, posmechom, zosmiešnením, príkazmi agresora vykonať určitú vec proti vôli obeť, odcudzením vecí, vyhrážaním, zastrašovaním, vydieraním, zneužitím osobných údajov, fotografií, šírením nepravdivých informácií alebo v súčasnej dobe tzv. **kyberšikanovaním**.

Šikanovanie sa môže prejavovať i v nepriamej podobe prehliadaním, ignorovaním, zámerným vyčleňovaním z kolektívu alebo nedobrovoľným vystavovaním agresívnym situáciám.

4. Kyberšikanovanie je priama forma šikanovania, pri ktorej ide o zneužitie informačno-komunikačných technológií (najmä telefónu, tabletu, internetu a sociálnych sietí) na úmyselné ohrozenie, ublíženie alebo zastrašovanie, pričom sa často vyskytuje v spojení s inými formami šikanovania.

5. Šikanovanie môže napĺňať skutkovú podstatu trestného činu alebo priestupku.

Šikanovanie môže napĺňať skutkovú podstatu priestupku proti občianskemu spolunažívaniu alebo priestupku proti majetku.

Skutočnosť, že fyzická osoba nie je trestne zodpovedná z dôvodu nízkeho veku nie je prekážkou na podanie žaloby vo veci náhrady škody, ktorú žiak spôsobil na majetku alebo vo

veci náhrady ujmy, ktorú žiak spôsobil na zdraví. Zákonný zástupca žiaka a žiak zodpovedajú za škodu spoločne a nerozdielne.

6. Člen, ktorý je agresorom, môže byť trestne stíhaný najmä za trestný čin.

POVINNOSTI VYCHOVÁVATEĽA

Povinnosti vychovávateľa sa dopĺňajú o uvedené:

Centrum voľného času zodpovedá za členov v čase výchovnovzdelávacej činnosti na ZÚ a na všetkých aktivitách počas príležitostnej činnosti

Za povinnosť uvedenú v tomto bode sú zodpovední všetci pedagogickí zamestnanci Centra voľného času, konkrétne:

- a) tí, ktorí realizujú výchovno-vzdelávací proces,,
- b) tí, ktorí vykonávajú pedagogický dozor počas všetkých akcií rôzneho druhu príležitostnej činnosti, na ktorej sa zúčastňujú s deťmi
- c) nepedagogickí zamestnanci CVČ

Šikanovanie nesmie byť zamestnancami centra v žiadnej miere akceptované a pedagóg musí šikanovanie medzi žiakmi bez meškania riešiť a každej jeho obeti poskytnúť okamžitú pomoc!

Zamestnanec, ktorému je známy prípad šikanovania a neprijme žiadne opatrenie, môže byť stíhaný najmä za trestný čin:

- a) neprekazenia trestného činu,
- b) neoznámenia trestného činu alebo
- c) ublíženia na zdraví.

- * Všetci vychovávateľa v pedagogickej činnosti využívajú princípy a metódy prevencie a riešenia šikany v rámci kompetencie centra voľného času
- * Vychovávateľ je povinný členov ZÚ viesť k osvojovaniu noriem medziľudských vzťahov založených na demokratických princípoch, pričom rešpektujú individualitu členov, pomáhajú rozvíjať pozitívne medziľudské vzťahy, pričom sú si vedomí toho, že preberanie

- * Vychovávateľ informuje členov o možnosti anonymného oznámenia o šikanovaní vo forme listu, ktorý po činnosti v záujmovom útvare nechá na stole , bez udania mena pisateľa.
- * Koordinátor informuje rodičov o prevencii v CVČ aj prostredníctvom informačnej nástenky vo vestibule pracoviska a na nej zverejnenom informačnom letáku pre rodičov ,ktorý poukazuje na príznaky šikanovania, ktoré si rodičia majú všímať na svojom dieťati

POVINNOSTI ČLENA CVČ

Povinnosti člena CVČ sa dopĺňajú o uvedené :

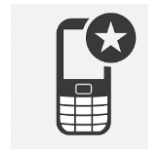
Ak si svedkom šikanovania alebo máš podozrenie, že správanie ostatných by sa dalo považovať za šikanovanie, uvedený stav bez meškania nahlás vychovávateľovi na záujmovej činnosti alebo ktorémukoľvek pedagogickému zamestnancovi centra, ktorému dôveruješ a ten je povinný vec riešiť.

Člen, ktorý je agresorom, môže byť trestne stíhaný najmä za trestný čin

Ako sa vyhnúť šikanovaniu a čo robiť:

- * je potrebné hovoriť o svojom probléme s rodičmi, vychovávateľom alebo iným dospelým, ktorému člen dôveruje
- * vyhýbať sa konfliktom, riešiť veci slovne, nedať sa vyprovokovať
- * pri vzniku nejakého konfliktu vyjadriť jasne a stručne svoj názor, hneď pritom odísť a nezapájať sa do dlhšej a hlbšej rozpravy a **oznámiť konflikt vychovávateľovi**
- * nenechať sa zastrašovať, aj keď je provokatérov viacero
- * dôkladne si vyberať priateľov
- * uvedomiť si, že chyba nie je v ňom, ale v zlých vzťahoch v kolektíve
- * **nehanbiť sa za to**, že som šikanovaný a **zaznamenať všetko** čo sa mi stalo, kedy, kde, kto mi ublížil, ako mi bolo ublížené a bezodkladne to oznámiť vychovávateľovi, ktorému člen dôveruje

V PRÍPADE POTREBY ZAVOLAJ !!!

- 1 Vychovávateľa vo svojej alebo inej záujmovej činnosti
2. Riaditeľa CVČ,
3. **CPPPaP – Centrum pedagogicko- psychologického poradenstva prevencie SNV:**

053 / 44 617 40, 0911 010 223

4. **Detskú linku istoty /24 hodín denne/:**

0800 500 500. alebo : 116 111

5. **Linka detskej dôvery:** Trieda SNP 457/1 , Košice :

+421800117878

6. **Linka nádeje** - Pre krízové situácie a rodinné problémy, ktoré vyžadujú väčší priestor. Pôsobí pod I. Psychiatrickou klinikou FN L. Pasteura Košice:

055/ 644 1155.

7. **Linka dôvery:** Sládkovičova 5982/25, Prešov:

+421517731000

OPATRENIA, SANKCIE NA RIEŠENIA SITUÁCIE

Hlavným a najdôležitejším opatrením v CVČ je pravidlo , ktorým sa riadime, že v CVČ PRIMA netolerujeme žiadne prejavy šikanovania.

V prípade, že sa vyskytne šikanovanie, budú sa používať nasledujúce opatrenia:

1. Opatrenia pre obeť šikany:

! odporučiť rodičom člena vyhľadať odbornú psychologickú resp. psychiatrickú starostlivosť (CPPPaP Spišská Nová Ves, Košice, ambulancia klinickej psychológie a psychoterapie, školský psychológ, pedopsychiatrická alebo psychiatrická ambulancia) pre člena ako aj rodičov člena,

! zorganizovať skupinový intervenčný program v spolupráci s CPPPaP,

- ! zaistenie bezpečia obete,
- ! zabezpečenie informovania a poradenstva o šikanovaní.

2. Opatrenia pre agresorov:

- * odporučiť rodičom agresorov vyhľadať odbornú psychologickú resp. psychiatrickú starostlivosť (CPPP a P, ambulancia klinickej psychológie a psychoterapie, školský psychológ, pedopsychiatrická alebo psychiatrická ambulancia) pre člena ako aj rodičov člena,
- * opatrenia v mimoriadne závažných (napr. naplnenie skutkovej podstaty trestného činu, ublíženie na zdraví resp. ohrozenie na živote) resp. opakujúcich sa prípadoch
- * odporúčanie rodičom umiestniť žiaka na dobrovoľný diagnostický pobyt v diagnostickom centre,
- * oznámenie príslušnému Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, Oddelenie sociálno-právnej ochrany detí za účelom využitia nutných výchovných opatrení v prospech maloletého v zmysle zákona č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci, v znení neskorších predpisov,
- * oznámenie príslušnému útvaru policajného zboru SR, ak došlo k závažnejšiemu prípadu šikanovania, pri ktorom je podozrenie, že bol spáchaný trestný čin.

SANKCIE!!!

- * napomenutie alebo pokarhanie vychovávateľom,
- * napomenutie alebo pokarhanie riaditeľom CVČ,
- * úplné vylúčenie člena z centra voľného času – pri mimoriadne závažnom prípade resp. opakujúcich sa prípadoch.

Riaditeľka CVČ PRIMA

PaedDr. Slávka Šmidová